

«Щоб підготувати учнів до самостійного життя, необхідно ввести їх у світ книжок», – рекомендував, аналізуючи свій професійний і життєвий досвід, В.Сухомлинський, – оскільки «школа стане справжнім осередком культури лише тоді, коли в ній будуть панувати чотири культу: культ Батьківщини, культ людини, культ книжки, культ рідного слова» [3,с.235].

Таким чином, аналіз літератури з проблеми дослідження підвів нас до висновку, що тільки тісна співпраця всього педагогічного колективу, батьків, місцевої громади, позашкільних закладів освіти дасть змогу виховати справжніх патріотів нашої держави. Розпочата в початкових класах робота щодо формування національної свідомості молодших школярів повинна мати логічне продовження в основній і старшій школах.

Список використаних джерел:

- 1.Бех І. Національна ідея у виховному процесі школи: програмно виховний контекст/ І. Бех, К. Чорна//Шкільний світ, 2008. – №45. – С. 1 – 7.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал/ Г. Ващенко. – Полтава, 1994. – 190с.
3. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : навч. Посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко; за ред. О. О. Любара. – К.: Т-во «знання», КОО, 2003. – 450 с.

УДК 373.2.015.31:398.94

ТОРОНІЙ А.І.
БАРНА Х.В.
Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ПОЧУТТЯ ГУМОРУ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

За Базовим компонентом дошкільної освіти, одним із завдань педагогічної взаємодії з дитиною дошкільного віку та впливу на неї є виховання у дитини активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції – системи ціннісних ставлень до природи, культури, людей та власного, «Я», яка включає:

–моральні почуття, що пов'язують дитину спочатку з рідними людьми, а з часом і з ширшим колом дорослих та однолітків;

–вміння співпереживати, виявляти симпатію, прихильність, поважати права та своєрідність, неповторність інших людей, товаришувати;

–формування чутливості та чуйності;

–відчуття своєї причетності до людей, елементарне вміння брати інших до уваги, зважати на них [1, с. 106 – 107]. Підтримувати ж з людьми довготривалі товариські стосунки нам дозволяють добросердя, усмішливість, жарт, почуття гумору, вміння з ним зустрічати неприємності й поразки. Німецький письменник Л. Берне писав „Гумор не є даром розуму, це дар серця, сама добродійність, що походить з багату обдарованого серця, якщо йому не дозволено слідувати за своїми спонуканнями” [5, с. 475]. О. Бальзак якось сказав: «Ми сміємося лише дітьми, а коли дорослішаємо, сміх згасає, як полум'я лампи». На думку ж О. Кошелева, гумор переживає принаймні ще два підйоми: у підлітковому віці та коли молодь вступає у доросле життя [2]. Що ж являє собою почуття гумору? Як цілісне структурне

утворення воно складається з:

– сприйняття та конструювання комічного (вони разом становлять когнітивний компонент);

–емоційної реакції, яка їх супроводжує, оцінки та емоційного ставлення (афективний компонент).

Однак, саме цілісний підхід щодо вивчення почуття гумору, його стан у сучасних дітей, які виховуються здебільшого в неповних сім'ях (в країні кожен другий шлюб розпадається),можливості педагогічного впливу на розвиток цього почуття, механізм його формування у різні вікові періоди, зокрема в сенситивні періоди розвитку особистості – дошкільний і молодший шкільний вік (Л. Божович, Л. Виготський, О. Запорожець). залишаються практично поза увагою дослідників. Певні протиріччя наявні також між:

– великими потенційними можливостями гумору (як засобу профілактики та корекції відхилень в емоційно-моральному розвитку, засобу зниження рівня тривожності та агресії, жорстокості, та підвищення творчої активності, ініціативи) і недостатнім його використанням у практиці виховання;

–потребами вчасного розвитку і недооцінкою можливостей дітей старшого дошкільного віку;

–нагальною потребою зміни позиції дорослих і дітей у виховному процесі (на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії і гуманізації стосунків) і існуючою практикою авторитарного виховання (на основі суб'єкт-об'єктної взаємодії).

Разом з тим, як зазначає дитячий психолог Є. Федюкіна у статті, «Навчи мене сміятися» [4], починати розвивати почуття гумору необхідно якомога раніше. Справжня посмішка. у дитини з'являється на другому місяці життя у відповідь на посмішку мами. Аби дитина прагла користуватися посмішкою, їй необхідно дати зрозуміти, що посмішка подовжує контакт з близькою людиною.

При цьому, як зазначають Є. Федюкіна [4],О. Лук [3]та інші, почуття гумору дитини:

– певним чином залежить від її життєвого досвіду (там, де школярі сміються з комічного, діти чотирьох-шести років нерідко переживають страх та турботу чи тривогу за улюбленого героя);

–поєднується з такими суттєво важливими якостями особистості як розкутість мислення, легкість асоціацій, „гра ідеями” без остраху припуститися помилки [3, с. 93], що доволі актуально, оскільки хиткий соціальний, ідеологічний та економічний стан, що є ознакою сучасного суспільства, віддзеркалюється різноманітними відхиленнями в особистісному розвитку та поведінці дітей.

Водночас, сподіватися, що гумор стане своєрідним чистилищем недоліків у дошкільників, майже марно. Як зазначає О. Попова, лише невеличка кількість дітей цього віку помічають відхилення від моральних, а не естетичних еталонів.

Список використаних джерел

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку, «Я у Світі» / Н. О. Андрусич, Н. Ф. Сідаш, Н. І. Любаченко; наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко [Текст]. – К.: ТОВ «Вид-во,Світоч», 2008. – 430 с.

2. Кошелев А. Д. О природе комического и функции смеха. // Язык в движении. К 70-летию Л. П. Крысина. – М., 2007. – С. 277 – 326.
3. Лук А. Н. Психология творчества [Текст] / А. Н. Лук. – М.: Наука, 1978. – 128 с.
4. Федюкина Е. Г. Научи меня смеяться. – Виноград. – №37, сентябрь-октябрь, 2010.
// Е. Г. Федюкина [Електронний ресурс]. Код доступу: <http://www.materinstvo.ru/art/5914>
5. Юмор, смех, насмешка // Мудрость тысячелетий. Энциклопедия [Текст] / Сост. Н. Березин. – М.: Оптима, 2006. – 768с.

УДК 371.21.036.064.2

ТУРЯНИЦЯ Г. Е.
ІВАНОВА В. В.
Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ У СПІЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

Новий погляд на дитину як суб'єкта визначає нові способи його розвитку, виховання, навчання, освіти, що призвело до появи ідеї психолого-педагогічного супроводу дитини.

Сама ідея супроводу виникла як практичне втілення ідеї гуманізму і особистісно-орієнтованої моделі освіти.

В даний час склалися різні форми і рівні супроводу. Дослідження в руслі особистісно-орієнтованої освітньої парадигми (Г. Л. Бардієр, М. Р. Бітянова, О. С. Газман, І. О. Липський, М. М. Михайлова, М. С. Полянський, Л. Г. Суботіна, С. М. Юсфін та ін.) показують, що використання терміну «супровід» продиктовано необхідністю додатково підкреслити цінність індивідуального стилю діяльності та особистого досвіду людини, в тому числі і педагога, і його самостійність у прийнятті рішень.

Розглядаючи педагогічний супровід як спосіб реалізації особистісно-орієнтованого підходу можна сказати, що педагогічний супровід – це процес. Педагогічний процес – це спеціально організована взаємодія педагогів і вихованців, спрямована на рішення розвиваючих і освітніх завдань (В. О. Сластьонін). Взаємодія – це узгоджена діяльність по досягненню спільних цілей і результатів, по рішенню учасниками значущої для них проблеми або завдання.

Припускаємо, що педагогічний супровід – це варіант організації педагогічного процесу. Метою, а, отже, і результат педагогічного процесу в режимі супроводу, ми бачимо у становленні дитини, як суб'єкта дитячих видів діяльності, що в свою чергу визначає засоби досягнення цих цілей, які відрізняються від традиційних. Завдання розвитку дитини визначаються в індивідуально-диференційованому порядку, на основі результатів діагностичних досліджень.

Дослідження кінця ХХ століття свідчать про можливість розвитку дитини-дошкільника як суб'єкта дитячих видів діяльності (О. М. Герасимова, М. В. Крулехт, В. І. Логінова, М. Н. Полякова та ін.).

Педагогічний супровід, орієнтований на становлення дитини як суб'єкта дитячих видів діяльності, можливий тільки при наявності методичного забезпечення

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>